

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԵՐԵՒՈՅԹ ՄԸ

Լ-ի կորուստ

Իր «կամարականները» զբոսն մէջ
Հ. Սահակ կողման կամարականաց և Ար-
շարունաց միենայն նախարարութիւնը Բը-
լայր փաստելու միջոցին՝ հաւանական կը
գտնէ թէ Արշարունի տոհմանունը Արշա-
ւիր կամարականէ մը յառաջ եկած բլա-
լու է. սակայն կը խուսափի այդ լեզուա-
կան երևոյթը փաստելէ և պատշաճօրէն օգ-
տագործելէ, քանի որ Հիւպշման կը զրէ
եղեր թէ «Արշաւիր անունէն հարկ էր որ
Արշարունիք անանցուէր»: Ներսիս, սա-
կայն, զիտել տալ թէ երբեմն օտարները
կամ հինները չափազանց կը ճնշեն ներկա-
յի հայ միտքը, կաշկանդելով զայն: Այս-
պէս՝ փոքրիկ ուսումնասիրութիւն մը հայե-
րէնի վրայ՝ զիւրաւ պիտի կրնայ ցուցնել
թէ ինչպէս կ'իտաձայն լը նոյնպէս և բա-
ղամայն լը կամ վը անհետացած է հայ
բառերէն, համաձայն հնչարանական խը-
նայողութեան ընդհանուր օրէնքին:

Կիսամայն լ-ի կորուստ. — Ճիւռ՝ ճիւռ,
ճիւղ՝ ճիւղ, Գաւառերէնի մէջ կայ նաև ա-
րիւն՝ արին, ալիւր՝ ալիր, աղբիւր՝ աղ-
բիր: (Թեւաղբիւր է նաև իւր լման կորուս-
տը. զիւս՝ գտնել, սփիւռ՝ սփռել:)

Բաղամայն լ-ի կորուստ. — Յը(ի)ւել՝ ջը-
րել, կաւիճ՝ գաճ, զեւղ՝ զեղ, զեւ՝ զի(ք),
տեւ կամ տիւ՝ տի, թեւ՝ թի, ամաւթ՝
ամաշել (աւ = օ), աղաւթ՝ աղաշել, ծա-
նաւթ՝ ճանաշել: Դիտելի են նաև խաւիճ՝
խայճ-խոճ-հայ (արար. խսրյոյ), կաւառ՝
կորի, տաւիղ՝ տաղ, բաւիղ՝ բակ, աւելի՝
աւլ, կաւշի՝ կաշի (պրակ. ֆիփշ). աւղակ
(օղակ)՝ աղիս, կաւիճ՝ կաղճին, յօտ(ել)՝
հատ(անել): Գաւառերէնի մէջ՝ թաւալիլ՝
լտուի «միմամասամբ» փոխանակ մեծա-
մասամբ-ի: Նաև՝ հաւասարակ = հաւա-
րակ = հասարակ:

Վ-ի կորուստ. — Եւէն աւելի թաւ եղող
վ-ն ալ ենթակայ է կորուստի. բովհրել՝
բոհրել. իսկ այն սողունը զոր իտարերդ-
ցին «կովորձուծ» կը հնչէ՝ Արարկերցին կը
հնչէ «կորձուծ»: Կողի = կով-ոպ(ի), (ռոպ,
ոպոլ. հմաւ. լատին aqua = ջուր):

Անշուշտ հայերէնի մանրակրկիտ քըն-

նութիւն մը պիտի կրնայ աւելի շատ օրի-
նակներ երևան հանել: Այսքանն ալ բա-
է ցուցնելու համար թէ Արշաւիր-էն կրնայ
անանցուիլ Արշա(ւ)րունի, արդարացնելով
Հ. Սահակ կողմանի կարծիքը, և փաստի
փոխարկելով իր հաւանական համարածը:

Պէլյուր

Խ. Պ. ԲԱՐՏԱՇ

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

ՀՐԵԱՅ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ԱՃՈՒՄԸ

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

1895-ին Հելից բիւն էր երուսաղէմի մէջ 28,112:
Ամբողջ Պաղեստին 1910-ին ունէր 55,000 հեւայ բնա-
կիչ: Պաղեստինի սկիզբը այս բիւր բարձրացած էր
90,000-ի, որմէ 45,000-ը միայն երուսաղէմի մէջ:
Պաղեստինի հետեւանով Հելից բիւր իշաւ 60,000-ի,
որ զինպաղատելն ետ, 1920-ին, բարձրացաւ 66,574-ի,
այսինքն՝ մօտաւորապէս Պաղեստինի բնակչու-
թեան (673,193) մէկ աստիճանով:

1922 Հոկտեմբեր 23-ի պաշտօնական մարդահամարին
համաձայն Հելից բիւն էր 83,554, այսինքն՝ բնիկ-
նուր բնակչութեան (757,182) 11 1/2, ու կը բաժնուէր
հետեւեալ կերպով.

Երուսաղէմ	33,731	հեւայ	62,578	բնիկ	վրայ
Եմաւ եւ Թէլ-Ավիվ	20,152	»	47,709	»	»
Հայֆա	6,230	»	24,634	»	»
Տիրիա	4,427	»	6,950	»	»
Սաբլա	2,986	»	8,761	»	»
Քերես	430	»	16,577	»	»
Ուրիւ բաղաներ	426	»	97,108	»	»
Գիլգոն	15,172	»	492,865	»	»
	83,554	»	757,182	»	»

Հրեաները ապաքէ 1922-ին զբոսէ մէկ չարորդն էին
բաղաներու եւ երեք հարիւրորդը զիւղեաւ բնակչու-
թեան:

Այդ բուականէն աստիճանիկ ցերեպրի ու
արեւոտարի պատկերը:

	Ներգր.	Արեւոտ.	Առաւելոր.
23 Հոկ. 1922	1,622	277	1,345
1923	7,421	3,466	3,955
1924	12,856	2,037	10,819
1925	33,801	2,151	31,650
1926	13,910	7,365	6,545
	69,610	15,296	54,314

Ինչպէս այս պատկերէն կ'երեւի՝ առաւելագոյն ցեր-
եպրը եղած է 1924 եւ 1925 տարիներուն: 1926 տա-
ւոյ արեւոտարի զօրաւոր հոսանքը կը շարունակուի
ցարդ: